

Ciało, które znaczy i naznacza. Logoterapeutyczna analiza doświadczenia otyłości

Karolina Łaniesz

Streszczenie:

Praca poświęcona została metaklinicznym aspektom doświadczenia otyłości. W części teoretycznej zestawiono medykalistyczne ujęcie otyłości z inspirowanym logoterapią rozumieniem nadmiernej masy ciała w kategoriach historycznie ukształtowanego losu. Przedstawiono biologiczne, psychologiczne oraz społeczne aspekty losu osób doświadczonych otyłością, a także wskazano możliwości rozwoju osobowego pacjentów wpływające z odkrywania sensu własnego doświadczenia, w tym doświadczenia otyłości.

W poszukiwaniu odpowiedzi na pytanie o racje, które mogą utrudniać skuteczną i trwałą redukcję masy ciała, przeprowadzono dwa badania eksploracyjne. Pierwsze z nich miało charakter idiograficznych studiów przypadków osób doświadczonych otyłością. Każde z trojga uczestników badania sporządziło logoterapeutyczną autobiografię, a następnie wzięło udział w rozmowie psychologicznej mającej na celu rozwinięcie wybranych tematów. Teksty autobiografii, transkrypcje rozmów psychologicznych oraz notatki terenowe poddano interpretacyjnej analizie fenomenologicznej (IPA) w odniesieniu do każdego przypadku osobno. Otrzymane wyniki dostarczyły przykładów zróżnicowania sposobów przeżywania otyłości oraz związanych z nią znaczeń: od doświadczenia własnej krzepy i siły, poprzez wyraz buntu wobec narzucanych interpretacji i ingerowania we własne życie, przyczynę dotkliwego cierpienia i sposób radzenia sobie z nim, aż po miejsce schronienia - osobistą warownię a zarazem samotnię.

Drugie badanie miało charakter jakościowy i zostało przeprowadzone z wykorzystaniem wywiadów eksperckich, w których udział wzięło dziewięcioro psychologów doświadczonych we współpracy z pacjentami zmagającymi się z otyłością. Transkrypcje wywiadów poddano zbiorczej analizie IPA, w wyniku której wyszczególniono trzy główne kategorie znaczeń: *Relacje*, *Rozumienie* oraz *Zmienianie*. Psychologowie podkreślali znaczenie wsparcia społecznego, budowania współpracy pomiędzy specjalistami, a także rolę języka w leczeniu otyłości. Wskazywali na specyfikę przeżywania Ja cielesnego u części pacjentów, funkcję otyłości jako maski oraz wielość znaczeń nadmiernej masy ciała. Identyfikowali kluczowe obszary zmiany pacjentów oraz opisywali najważniejsze metody pracy i wyzwania stojące przed psychologami wspierającymi osoby podejmujące leczenie z powodu otyłości.

W oparciu o uzyskane wyniki sformułowano szereg rekomendacji dla psychologów i innych specjalistów w zakresie leczenia otyłości.

Karoline Łaniesz

A body which means and marks. Logotherapeutic analysis of the obesity experience

Karolina Łaniusz

Abstract:

The paper is devoted to the meta-clinical aspects of the experience of obesity. In the theoretical part, the medicalised view of obesity is juxtaposed with the logotherapy-inspired understanding of excessive body weight in terms of a historically shaped fate. Biological, psychological and social aspects of the fate of people experienced by obesity are presented, as well as the possibilities of personal development of patients resulting from discovering the sense of their own experience, including the experience of obesity, are indicated.

In search of an answer to the question about the rationale which may hinder effective and sustainable weight reduction, two exploratory studies were conducted. The first of them was idiographic case studies of people experienced by obesity. Each of the three study participants prepared a logotherapeutic autobiography, and then took part in a psychological interview aimed at developing chosen topics. Autobiographical texts, transcripts of psychological interviews and field notes were subjected to a detailed interpretative phenomenological analysis (IPA) on a case-to-case basis. The obtained results give examples of the diversity of ways in which obesity is experienced and the meanings associated with it: from the experience of one's own sturdiness and strength, through the expression of rebellion against imposed interpretations and interference in one's own life, a cause of acute suffering and a way of coping with it, to a place of refuge – a personal stronghold and at the same time a solitude.

The second study was qualitative and was conducted using expert interviews, in which nine psychologists experienced in working with people struggling with obesity took part. The interview transcripts were subjected to a collective IPA analysis, as a result of which three main categories of meanings were distinguished: *Relations*, *Understanding* and *Changing*. Psychologists emphasized the importance of social support, building cooperation between specialists, and also the role of language in the treatment of obesity. They pointed to the character of experiencing the bodily self in some patients, the function of obesity as a mask and the multiple meanings of excessive body mass. They identified the key areas of change in patients, the most important working methods and the challenges faced by psychologists supporting people entering treatment for obesity.

Based on the obtained results, a number of recommendations for psychologists and other professionals in the field of obesity treatment were formulated.

Karolina Łaniusz